

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

КЛАС 6

ДАТА на 17 січня 2026р.

УЧИТЕЛЬ М. Лозинська

Читання: копія „Розповідь про Хрути” - виразно читати,
переказати прочитане.

Мова: „Ватра” с. 121-122 - Числівник - знати правило.
Вправа 33(в).

Наталя ЛІВИЦЬКА-ХОЛОДНА

РОЗПОВІДЬ ПРО КРУТИ

— А все ж воно добре, що ми ходимо на українознавство, — обізвався Юрко, — от і не знали б про Крути. А сьогодні нам про них розказав учитель.

— А мені ще й татко розповів про крутянський бій. Татко жив тоді в Києві, — похвалився Богдан.

— Про Крути найбільше знає дядько Євген, — відізвався з ідальні Богданів батько. — Він вам багато розповів би, але йому тяжко згадувати про те, бо його рідний брат загинув під Крутами. Дядько Євген був приятелем Богданового батька з юнацьких років, саме тепер приїхав з Європи і поселився у домі батьків Богдана.

Діти ввійшли до ідальні і обступили дядька. Мала Мартуся принесла стільчик від телевізії і примостила біля дядькових ніг. Всі заглядали йому в очі, сподіваючись оповідання.

— Мені тоді було тільки дванадцять літ, — задумливо, ніби згадуючи, почав дядько Євген, — а то, мабуть, не було б мене тут серед вас, бо й я загинув би під Крутами. А так я був ще малий, сидів вдома і не знав, що на північ, назустріч большевикам, які сунули війною на Україну, їде курінь молоді, щоб заступити ворогові дорогу на Київ. Була то справді молодь, бо тільки студенти університету й старші учні гімназії. Але всі вони понад усе на світі любили Україну й молоду Українську Народну Республіку. Ту любов розбудив у їхніх серцях великий український патріот — Симон Петлюра. Всі вони були мало знайомі з військовою справою. І зброї мали небагато. Але запал їх був великий, і з ним вони виступили до бою проти страшного, добре озброєного московського війська. Вони зустріли большевиків на стації Крути, і там розгорівся бій. Слідом за студентським куренем українська влада вислала справжнє військо, але поки воно доїхало до стації Крути, юнаки з студентського куреня билися вже з ворогом. Вій ішов рукопац, бо в юнаків було мало набойів. Українські військові відділи, що надїхали на допомогу, з жахом побачили, що не можуть стріляти з своїх гармат, бо юнаки перемішалися з ворогами і була небезпека, що гарматні набойи битимуть по своїх.

— Молодь, що залишилася в Києві, — продовжував свою розповідь дядько Євген, — чекала з напруженням і хвилюванням вісток із фронту. Одного разу ми сиділи в кімнаті сумні й пригнічені, бо вже було відомо, що большевики підсуються під Київ. Було нас кілька хлопців і дівчат і кожний мав когось близького в студентському курені. Раптом двері до кімнати розчинилися і на порозі з'явився наш старший товариш Ігор, який теж брав участь в бою під Крутами. Він був блідий, його уніформа була брудна й подерта. Якийсь час він мовчки дивився на нас, спершись на одвірок. Потім увійшов до кімнати, сів на стілець і сховав обличчя в долонях. Ми мовчали, зворушені його виглядом.

Дядько Євген спинився на хвилину.

— Що ж вам казати далі, діти? Майже всі ті, що поїхали з студентським куренем, загинули. Всіх їх покололи багнетами московські матроси. А потім, коли українське військо знову відібрало стацію Крути від большевиків, тіла поляглих студентів привезли до Києва і урочисто поховали. Поховали їх як героїв і пам'ять про них не загине серед українського народу ніколи.

Маленька Мартуся дивилася на дядька Євгена великими переляканими очима і врешті тихо спитала:

— А ви знайшли тіло свого братика?

Дядько Євген не відповів Мартусі, тільки нахилився, поцілував її в голівку і мовчки вийшов з кімнати. Коли двері за ним зачинилися, батько Богдана, півголосом сказав:

— Так, і тіло Євгенового брата знайшли і поховали з пошестю...

Діти мовчали, їм жаль стало і поляглих молодих студентів, і дядька Євгена.

Але батько бадьоро гукнув до них:

— Не сумуйте! А краще ніколи не забувайте про крутянських героїв і про день, коли вони згинули по-геройськи — про день 29-го січня 1918-го року.

Гімназія — середня школа (high school), після якої можна було вступити до університету; матрос — моряк.